

■ POSITION PAPER

DATUM: 29 februari 2024

ONDERWERP: Wetsvoorstel herziening bedrag ineens

Het bedrag ineens voorziet in de behoefte van (sommige) deelnemers in meer financiële keuzevrijheid. De introductie van het bedrag ineens mag niet leiden tot welvaartsverlies voor deelnemers door het maken van verkeerde keuzes. Op dit punt ligt er een verantwoordelijkheid bij pensioenuitvoerders, maar ook bij de overheid.

Wij maken ons zorgen over de invulling en uitvoering van het flankerend overheidsbeleid en zien een groot risico ontstaan voor financieel kwetsbare groepen die door opname van het bedrag ineens voor onaangename verrassingen komen te staan. Dit gaat onder andere om negatieve gevolgen voor toeslagen en inkomensafhankelijke regelingen. Een actieve rol van de regering en van alle betrokken (overheids) instellingen is nodig om volledige en essentiële communicatie en begeleiding voor het bedrag ineens op te starten voor mensen die op het punt staan om met pensioen te gaan.

Om te voorkomen dat er voor deze mensen de komende tijd onduidelijkheid bestaat over het al dan niet gebruik kunnen maken van het bedrag ineens, bepleiten wij een ingangsdatum van het wetsvoorstel herziening bedrag ineens van 9 maanden na de publicatie van de wet in het Staatsblad.

1. Inleiding

Het bedrag ineens voorziet in de behoefte van (sommige) deelnemers in meer financiële keuzevrijheid. Dit wetsvoorstel vult deels één van de voorwaarden in het door sociale partners afgesloten Pensioenakkoord (uit 2019) in: Meer maatwerk rondom pensionering.

- De inhoud van het wetsvoorstel herziening bedrag ineens is de uitkomst van intensief overleg van het kabinet met de pensioenuitvoerders, naar aanleiding van de motie-Oomen in de Eerste Kamer over een alternatieve variant voor de tweede nota van wijziging bij het toenmalige wetsvoorstel bedrag ineens, RVU en verlofsparen. Dit heeft geleid tot een beter werkbaar uitvoering van het bedrag ineens. Dit laat onverlet dat de Pensioenfederatie een belangrijke kanttekening heeft bij dit wetsvoorstel.

2. Ambitie en beperkingen

Pensioenuitvoerders krijgen de plicht om deelnemers die gebruik willen maken van het bedrag ineens te wijzen op de mogelijke gevolgen voor de fiscaliteit, toeslagen, Zvw-premies en inkomensafhankelijke regelingen.

De keuzebegeleidingsnorm uit de Pensioenwet is ook van toepassing op het bedrag ineens. Dat betekent dat van pensioenuitvoerders wordt gevraagd om deelnemers op adequate wijze te begeleiden bij het maken van hun keuzes binnen de pensioenregeling. Tegelijkertijd kennen pensioenuitvoerders niet de volledige financiële situatie van de deelnemer. Dat vraagt om aanvullende actie vanuit de overheid.

3. Flankerend overheidsbeleid

De Pensioenfederatie heeft al bij de internetconsultatie over het toenmalige wetsvoorstel bedrag ineens, RVU en verlofsparen aangegeven dat flankerend overheidsbeleid bij het bedrag ineens van cruciaal belang is. Voor kwetsbare groepen moet inzichtelijk zijn wat de gevolgen zijn van de keuze voor het bedrag ineens voor de toeslagen en inkomensafhankelijke regelingen. Dat is essentieel om grote teleurstellingen en problemen achteraf te voorkomen. De keuze voor het bedrag ineens is namelijk een onomkeerbare keuze.

Wij maken ons zorgen over de invulling van het flankerend overheidsbeleid.

- I. De pensioenuitvoerders pleiten al lange tijd voor een rekentool door de Belastingdienst waarmee inzichtelijk wordt gemaakt wat de gevolgen zijn van het bedrag ineens voor de toeslagen, fiscaliteit en Zvw-premies.

Inmiddels hebben de Belastingdienst en het ministerie van SZW laten weten niet van plan te zijn een dergelijke tool te ontwikkelen. Voor toeslagen zijn er wel bestaande rekenhulpen van de Belastingdienst. Wij

- achten deze rekenhulpen niet geschikt voor het inzichtelijk krijgen van de gevolgen van het bedrag ineens voor de toeslagen in het jaar waarin het bedrag ineens wordt ontvangen of in het jaar daarna.

- II. In de Nota naar aanleiding van het verslag geeft de minister aan dat het Nibud een gratis online tool ontwikkelt die werkenden inzicht geeft in keuzes rondom het moment van pensionering en de financiële effecten daarvan. De tool maakt het ook mogelijk om nieuwe keuzes die de Wet toekomst pensioenen biedt, beter te doorgronden. De tool kan dus ook inzicht geven in de consequenties van het opnemen van een bedrag ineens.

Uit nadere informatie van het Nibud blijkt echter dat het bedrag ineens slechts één onderdeel is van de tientallen elementen die van belang zijn rond pensionering. Dit is dus nadrukkelijk geen zelfstandige tooling over het bedrag ineens en onvoldoende om daarin een goede keuze te maken en de gevolgen daarvan te overzien.

- III. Ook wordt in de Nota naar aanleiding van het verslag gesproken over een 'gezamenlijk informatiepunt' waaraan gewerkt wordt met de Pensioenfederatie, het Verbond van Verzekeraars, de Belastingdienst, het Nibud, de Sociale Verzekeringsbank en betrokken ministeries. Dat wordt een website/flyer waar alle overheidsinformatie te vinden zal zijn die van belang kan zijn bij het bedrag ineens. Op zichzelf waarderen wij dat positief, maar dit informatiepunt is geen oplossing voor de financieel kwetsbare groepen die op tijd gewaarschuwd moeten worden voor de mogelijke nadelige financiële gevolgen bij opname van het bedrag ineens. De verstrekte informatie is niet op de persoon toegesneden.
- IV. In deze Nota wordt ook vaak verwezen naar een financieel adviseur voor de begeleiding van kwetsbare groepen die overwegen het bedrag ineens op te nemen. Gezien de kosten van financieel advies verwachten wij dat juist kwetsbare groepen geen gebruik kunnen/willen maken van een financieel adviseur.

Gezien het vooralsnog ontbreken van een adequaat flankerend overheidsbeleid zien wij een groot risico ontstaan voor financieel kwetsbare

- groepen die door opname van het bedrag ineens voor onaangename verrassingen kunnen komen te staan.

4. Voldoende tijd voor fondsen en de deelnemer noodzakelijk

Om de deelnemer in het kader van de keuzebegeleiding in staat te stellen een passende keuze te maken op grond van alle benodigde informatie is noodzakelijk dat deze daar voldoende tijd voor krijgt.

De minister heeft de inwerkingtreding vooralsnog uitgesteld naar 1 januari 2025. Dit vloeit vooral voort uit wettelijke eisen voor communicatie. Mensen moeten tijdig worden geïnformeerd over keuzemogelijkheden om hun pensioen aan te vragen. Dit gebeurt in de praktijk 6 tot 9 maanden voor pensionering. Het spreekt voor zich dat deze communicatie zorgvuldig moet zijn en voldoende ruimte moet bieden om de gevolgen van keuzes te overzien. Concreet betekent dit het opstarten van de communicatie vanaf april 2024, uitgaande van invoering van het bedrag ineens per 1 januari 2025.

De Pensioenfederatie begrijpt de wens van het kabinet om het wetsvoorstel zo spoedig mogelijk in te voeren. De vraag rijst wel hoe realistisch het is om te verwachten dat eerst de Tweede en daarna ook de Eerste Kamer dit wetsvoorstel (uiterlijk) in maart a.s. hebben goedgekeurd en dit vervolgens ook is gepubliceerd in het Staatsblad. Voorkomen moet worden dat er bij mensen die voor hun pensioen staan opnieuw lange tijd onduidelijkheid bestaat over het al dan niet gebruik kunnen maken van het bedrag ineens. De Pensioenfederatie vindt het belangrijk om een realistische datum te kunnen communiceren aan de mensen die de komende periode met pensioen gaan. Wij zien daarom graag een ingangsdatum van het wetsvoorstel herziening bedrag ineens van 9 maanden na de publicatie van de wet in het Staatsblad.

5. Conclusie

De introductie van het bedrag ineens mag niet leiden tot welvaartsverlies voor deelnemers door het maken van verkeerde keuzes. Op dit punt ligt er een verantwoordelijkheid bij pensioenuitvoerders, maar ook bij de overheid.

Wij maken ons echter zorgen over de invulling en uitvoering van het flankerend overheidsbeleid en zien een groot risico ontstaan voor financieel kwetsbare groepen die door opname van het bedrag ineens voor onaangename verrassingen komen te staan. Dit gaat onder andere om

- negatieve gevolgen voor toeslagen en inkomensafhankelijke regelingen. Een actieve rol van de regering en van alle betrokken (overheids) instellingen is nodig om volledige en essentiële communicatie en begeleiding voor het bedrag ineens op te starten voor mensen die op het punt staan om met pensioen te gaan.

Om te voorkomen dat er voor deze mensen de komende tijd onduidelijkheid bestaat over het al dan niet gebruik kunnen maken van het bedrag ineens, bepleiten wij een ingangsdatum van het wetsvoorstel herziening bedrag ineens van minimaal 9 maanden na de publicatie van de wet in het Staatsblad.